

(10) *Epibatae.* | Ita Hirtio dicuntur, qui navalibus operis ars merent. Hic nautæ intelliguntur.

(11) *Pro mea requie.* | Sane hæc intellige, pro ma-

A jori videlicet gloria accidentali. Nam scitum illud ex Augustini serm. 22 de verbis Apost. « Injuriam facit martyri, qui orat pro martyre. »

OCTOBRIIS XXIII.

VITA SANCTI MACARII ROMANI (1),

SERVI DEI,

QUI INVENTUS EST JUXTA PARADISUM,

AUCTORIBUS THEOPHILO, SERGIO, ET HYGINO (2).

CAPUT PRIMUM. — Gloria et magnificentia Deo soli benignissimo, qui per innumerabilia miraculorum exempla nos tepidos et indignos quotidie invitat ad beatæ vitæ cœlestis gaudia. Nos itaque miseri et humiles monachi Theophilus, Sergius et Hyginus, deprecamur vos omnes sanctissimos patres et fratres, ut accommodetis aures his, quæ vobis narraturi sumus de vita et conversatione sanctissimi Macarii Romani, qui apparuit nobis prope paradysum ad viginti milliaria. Et hoc rogamus, ut fidem dictis adhibeatis, qui quidem multo melius nobis fuisse credimus sub silentii portu innoxios remanere, quam falsitatis reos puniri.

CAP. II. — Igitur nos prætitulati fratres, Theophilus, Sergius et Hyginus, propitiâ Divinate abrenuntiantes sæculo, venimus ad monasterium, quod est in Mesopotamia Syriæ in medio duorum fluminum Tygris et Euphratis, 225 in quo vir clarissimus Asclepius hegumenus (5), multorum exstitit Pater monachorum. Ibi denique conjungentes, a prænominato Patre et omni cœtu fratrum gratanter suscepti, ac jugo regulæ colla submittentés, communi vita conversati sumus.

CAP. III. — Factum est autem tempore longo post hæc, hora nona quadam die synaxi expleta (4) accedentes ad Euphratis fluminis littus, consedimus ibi, aliquandiu inter nos de sustententia et conversatione simul et labore servorum Dei disputatum est. Tunc mihi misero Theophilo venit in mentem cogitatio; et respondens, dixi fratribus meis Sergio et Hygino: Velle mihi adest, o fratres dilectissimi, cunctis vitæ meæ diebus ambulare, illoque ire, ubi cœlum terræ se conjungit (5). At illi: Te, inquit, frater Theophile, ut fratrem spiritalem semper habuimus, et priorem, et amodo nullatenus a te separabimur; nobis enim verba tua placent: idcirco, ubi corde concepisti, perge; et nos in vita et morte tecum erimus. Itaque surgentes de loco, intravimus monasterium: factaque vespera, omnique diurni officii oratione completa, cæteris quiescentibus clam monasterio egressi sumus. Post hæc vero decem et septem dies ambulantes, conjunximus Jerusalem (6), et sanctam resurrectionem Jesu Christi et crucem adoravimus.

B Deinde exeuntes in Bethlehem, vidimus et salutavimus sanctum præsepe, ubi Christus nasci dignatus est, et ubi stella magos adduxit, Christo munera deferentes; et vidimus locum mirabilem ubi angelus cum multitudine exercitus cœlestis, gloriam in altissimis Deo canebat, qui locus ad duo milliaria longe a Bethlehem situs est. In montem quoque Oliveti ascendimus, et in ipso loco sancto adoravimus, ubi Christus pedibus stetit, quando elevatus est, et a nube susceptus ascendit ad cœlos. Exinde Jerusalem reversi adoravimus Deum, et consignantes nos et commendantes Christo et sanctis ejus (7), exivimus non habentes jam animum et mentem in hoc sæculo.

C **CAP. IV.** — « Igitur nos Christi comitante gratia, viam continuo aggredientes, ac quinquagesimo die fluminis Tygris alveum pertranseuntes, terram Persarum ingressi sumus, et venimus in campum magnum et planitiosum vocabulo Assia, in quo martyr Christi Mercurius (8) apostatam Julicum peremisse legitur. Deinde civitatem Persidis, nomine Ktisséfodo (9), intrantes, in qua tres pueri, Ananias, Azarias, Misael, requiescunt, non longe a Babylone, adoravimus ibi; et in eodem loco manducantes, et Domino laudis hymnum offerentes, mansimus dies aliquot. Inde profecti post menses quatuor, pertransivimus Persidis regionem, et Indiæ terram sumus ingressi. Ingredientes vero domum quamdam, et neminem ibi habitatorem reperientes, duos ibidem fecimus dies. Et ecce tertia post hæc die, apparuerunt advenientes duo armati, vir et femina; nos vero nino terrore perterriti, surreximus, illisque obviam ire delibavimus. Ipsi autem nos videntes, simul et exploratores esse credentes, concito gradu per viam qua venerat redierunt; et post aliquantulum congregati, de suis quasi tria millia Æthiopes advenierunt. Qui festinanter domum, in qua eramus orantes, vallo circumdantes, nosque cuncti aspicientes, per quatuor ejusdem domus angulos ignem copiosum applicuerunt, vivos nos cremare nitentes. Quod nos ut aspeximus, timore valido exterriti, Christum omnium Salvatorem invocavimus, et in medium illorum prosilivimus. Tunc ipsi lingua sua multum

* Sequentia desunt in Menæis, et a viris quibusdam doctis censentur apocrypha.

invicem murmurantes, diuque contra nos freudentes, cum neque nos illos, nec ipsi nos ullatenus intelligere possemus, comprehendentes nos, in obscuro clauerunt carcere. Seditibus ergo nobis in tenebris, non erat qui panem vel aquam tribueret. Nos denique cum lacrymis omnipotentis Dei creatoris omnium misericordiam invocare haud omisimus. Facientibus autem nobis ibi dies aliquot, iterum congregati, cum nos fame et siti exanimes credidissent, circumdederunt carcerem. Sed cum orantes nos aspexissent, aperientes januam eduxerunt nos; et cum multum inter se murmurantes loquerentur, novissime cum lignis agrestibus (10) cædentes nos acriter, de finibus suis ejecerunt, et octoginta dies sine cibo explevimus, sicut testis est nobis Deus.

CAP. V. — « Ejecti itaque a finibus illis, iter fecimus dies multos in Orientem, et devenimus in locum admirabilem, et campum gloriosum, qui arboribus altissimis plenus, et mellifluis fructibus abundabat. Denique nos glorificantes et laudantes Deum, manducavimus dulcifluos fructus, et saturavimus nos valde. Itaque exeuntes inde, terram Chananzorum (11) ingressi sumus, qui ab aliis Cynocephali dicuntur; et videntes illos, in aspectu eorum valde mirati sumus. Ipsi vero cum mulieribus suis et parvulis, subtus in petris habitantes, nos omnino non tetigerunt, Christi nos protegente gratia.

CAP. VI. — « Inde igitur profecti contra Orientem, cum centum et decem dies eos pertranseuntes iter nostrum fecissemus, intravimus terram gentis quæ nominatur Pichiti (12); ipsa vero gens in statura et altitudine sua non **226** plus quam mensuram unius cubiti habebat. Et videntes nos, timore percussi fugerunt. Nos autem Deum collaudantes, qui de illorum manibus nos liberavit, cursum nostrum quotidie acceleravimus.

CAP. VII. — « Post hæc autem devenimus in montes altissimos terribilesque, ubi sol non intrat, nec arbor nec herba crescunt; ibi ergo serpentes innumerabiles, et dracones et aspidēs, sed et basiliscos, et viperas, et unicornes, et bubalos vidimus multos; alias quoque bestias mortiferas multos, et venenosa animalia, quorum nomina vel naturam penitus ignoramus. Dextera igitur Dei nos protegente, illæsi pertransivimus illa; sed et sibilos draconum et serpentium per viginti continuos dies in auribus habuimus, et non nisi aures obturantes illos ferre quivimus.

CAP. VIII. — « Interea in locum incidimus terribilem, rupes habentem asperrimas, in altum erectas, et in ima descendentes. Nos ergo septem dies ibi fecimus, ultra progredi non valentes. Septima autem post hæc die apparuit cervus ante nos ambulans rugiendo, quem surgentes secuti sumus. Iter autem facientes, multo majores invenimus ante nos rupes. Nos vero maximo cum labore et angustia exinde evasimus, et venimus in campum planum et magnam,

A in quo elephantorum magna multitudo stabat, et per medium illorum illæsi transivimus. Post hæc itaque minime nobis apparuit via. Tunc nos cum lacrymis clementiam Domini invocantes, et per novem dies sine cibo per devia ambulantes, conjunximus tandem in locum planitie largum, qui fructibus plurimis abundabat. Jam ergo tenebræ densissimæ cuncta illa repleverant loca; nec aliquid lucebat, sed nebulæ obscurissimæ erant. Tunc nos nimium turbati et afflicti, cadentes in terram cum planctu valido orantes clamavimus ad Deum, et in eodem loco dies septem complevimus, non manducantes nec bibentes, nec lumen cæli videntes. Nobis autem valde afflictis, et in oratione persistentibus, post dies septem adfuit columba, quæ nobis appropinquans, ac diu circa nos B volitans, et pennulas fortiter percutiens, quasi ad ambulandum nos confortabat. Tunc nos Deo agentes gratias, surreximus, illaque præcedente, per devia iter fecimus; et ecce ante nos maximam invenimus absidam (13), in circuitu scriptam. Videntes vero scripturam illam, gavisī sumus, et collaudavimus Dominum. Hæc autem erat scriptura: *Absidam istam fecit Alexander Philippi Macedo imperator, quando persecutus est Darium regem Persarum. Qui terram hanc ingredi voluerit, ad manum sinistram vadat; ad dexteram enim terra in via, et rupibus et angustiis est plena.*

CAP. IX. — « Nos igitur ad lævam intrantes, ambulavimus dies multos. Et factum est post quadraginta dies, euntibus nobis venit pessimus et intolerabilis fetor, ex quo velut exanimes effecti, et cadentes in terram, oravimus Dominum, ut jam clementer recipi juberet animas nostras. Post modicum vero surgentes a terra, aspeximus lacum magnum, et multitudinem serpentium in eo ignitorum; et ex ipso lacu exierunt voces, et audivimus ululatum et planctum magnum, quasi populi innumerabilis, et de cælo vox sonuit, dicens: *Locus iste iudicii et pœnarum est, in quo cruciantur qui Christum negaverunt.* Nos autem vocem hanc audientes, et pectora percutientes cum lacrymis et timore nimio ipsum transivimus lacum, et venimus inter montes duos altissimos, et in medio ipsorum apparuit nobis homo longa statura (14), quasi centum cubitorum, et ipse catenis constrictus æreis, toto ligatus erat corpore. Duæ autem catenæ de una corporis parte, in monte uno erant fixæ, et duæ in monte altero, et ignis maximus in circuitu ejus ex omni parte. Vox autem clamoris illius audiebatur, quasi per quadraginta milliaria. Qui ut nos vidit, plorans et ejulans fortissime exclamavit: *crudeliter enim ab igne cremabatur.*

CAP. X. — « Cumque nos talia cerneremus, valde pertinuimus; et cooperientes facies, a longe ipsos transivimus montes; et ecce in alium continuo devenimus locum, ubi rupes multæ et profunditas magna erat. Ibi etiam quamdam vidimus feminam crinibus solutis stantem, toto corpore a maximo et terribili dracone involutam. Quandocumque ergo ad loquendum os suum aperire voluisset, caput suum draco confestim in os ejus mittens, linguam ipsius

mordebat. Capilli autem hujus mulieris ad terram A usque descendebant. Cumque in illam mirantes et pavidi aspiceremus, subito de ipsa profunditate vallis miserabiles audivimus voces, dicentes : Miserere nobis, miserere, Christe, Fili Dei altissimi. Nos itaque vehementer exterriti, ponentes genua in terram oravimus, dicentes cum lacrymis : Domine, qui nos creasti, tolle animas nostras, quoniam judicia tua oculi nostri viderunt in terra.

CAP. XI. — « Surgentes autem, ingenti luctu et incrore simul et timore venimus in locum alium, in quo arbores multas et maximas vidimus, habentes similitudinem scorum : 227 in ramis autem ipsis volatilia multa, similia avibus cœli (15), voce humana fortiter clamabant, dicentia : Parce nobis, Domine, qui plasmasti nos; parce nobis, misericors, B quia peccavimus ante faciem tuam, super omnem terram. Nos autem oravimus, dicentes : Domine misericordissime, ostende nobis ista, quæ vidimus, miracula tua, quoniam ignoramus quid sint. Venit ergo vox dicens : Non est vestrum nosse mysteria quæ vidistis, viam pergite vestram.

CAP. XII. — « Inde igitur cum ingenti pavore egressi, devenimus ad locum honorabiliorem ac speciosissimum, in quo quatuor viri stabant, habentes figuras venerabiles, tanquam mira pulchritudine decoras, ut credi aut fieri omnino facile vix possit : isti tiquidem coronas aureas, gemmis et lapidibus honorifice compositas, in capitibus habebant, et in manibus palmas aureas gestabant; ignis vero maximus C ac terribilis ante illos, et spathas acutissimas ante se tenebant. Nos vero ista cernentes, ac valido percussis timore, exclamavimus ad illos, dicentes : Domini et servi Dei excelsi, miseremini nostri, ut spathæ et iste ignis nobis non prævaleant nocere. At illi respondentes nobis, dixerunt : Nolite timere, viam quam vobis Deus demonstravit, ite securi : nos enim Dominus in isto posuit loco, ut viam hanc servaremus et custodiremus, usque in diem iudicii, quando orbem terræ iudicaturus advenit.

CAP. XIII. — « Hæc nos audientes a sanctis viris illis, ac de longe eos salutantes, pertransivimus locum ipsum, et per quadraginta continuos dies ambulavimus, nullum omnino cibum sumentes, aquam tantum bibentes. Ambulantibus ergo nobis, subito voces populi innumerabilis (16) audivimus psallentium, et odor suavissimus, quasi balsami optimi et pretiosissimi, venit nobis, et sicut de mellis favo dulcissimo, os nostrum iudulcoravit. De suavissimo igitur odoris nectare, ac cœlestis melodia cantilenæ sopor nos arripuit. Post modicum autem surgentes e somno, vidimus ante nos ecclesiam, mirabili ornatu decoratam, ac pretiosissimam, quæ tota quasi crystallina videbatur, in medio autem ipsius ecclesiæ altare honorificum, et de altari aqua egrediebatur, quæ lactis candidissimi colorem habebat. Nos autem aquam ipsam in veritate lac speravimus. In circuitu vero fontis illius stabant viri sancti et honorabiles,

et cantabant canticum cœleste, id est, voces cherubim. Nos autem hæc intuentes, timuimus valde. Ipsa vero ecclesia a parte Meridiana similitudinem habebat lapidis prasini pretiosi, a parte Australi colorem sanguinis mundissimi prætendebat, a parte autem Occidentali tota erat alba, iustar lactis et nivis candidissimæ : stellæ super ipsam ecclesiam plus quam hujus mundi sidera lucebant, sol ibi septemplex lucebat et calebat, quam in hujus terræ regione; alpes et arbores omnes plus altæ, et fossa ac fructus plures et dulciores, quam istius mundi arbores habebant; sed et aves cœli aliter resonabant, quam aves terræ istius : omnis autem terra ipsa duplices habebat colores, id est, una facies alba erat ut nix, et alia rubicundissimis coloribus erat. Nos igitur stupentes, et in eodem loco adorantes, ac ipsos viros salutantes, cum timore egressi, cœptam iter arripere festinavimus.

CAP. XIV. — « Denique post hæc centum impleti sunt dies, ut Dominus testis est nobis, quod nullo refecti sumus cibo, aqua nos frequentius refocillantes : cum ecce subito euntibus nobis, venit populi innumerabilis multitudo virorum ac mulierum obviam, in unum conglobati; non autem inter illos longiorem præterquam unius cubiti staturam vidimus. Igitur visis illis, valde pertimimus. Tunc miserabilis ego peccator Theophilus dixi fratribus meis Sergio et Hygino : Solventes capillos nostros, veniamus adversus eos; forsitan fugient a nobis, et liberabit nos Dominus de manibus illorum. Quod cum ipsis visum fuisset bonum, solutis fasciis et capillis nostris, irruimus super eos repente, ipsi autem hoc cernentes, confestim filios suos arripientes, stridentisque dentibus, citius aufugerunt omnes. Nos autem Dominum collaudavimus, qui eripuit nos; et transcurrentes flumen, invenimus herbas candidas et albas, sicut lac, dulces velut mel, altas vero usque ad unum cubitum. Manducantes itaque de herbis mellifuis, ac nos saturantes ex eis, gratiarum actiones Creatori omnium obtulimus, qui nos per tanta servavit pericula, ac gratuita nos sua gratia nutrebat. Nos interea iter agentes per devia, subito semitam invenimus speciosam; et cadentes in terram, adoravimus et collaudavimus Dominum misericordem, qui eam nobis demonstravit. »

D CAP. XV. — Igitur per dies plurimos ipsam viam sequentes, tandem ad speluncam pervenimus honorabilem. Tunc signaculo sanctæ crucis membris undique munitis, in eandem ingressi sumus cryptam, sed nullum ibi inventientes habitatorem, diximus inter nos : Munditia hæc non est, nisi de manu hominis. Maneamus ergo hic, usque ad 228 vesperam, et videre habebimus loci hujus habitatorem. His ergo dictis, una hora, utpote lassus, resedinus, et subito odore suavissimo perfusi, obdormivimus. Rursum igitur parvo intervallo excitati a somno, foras speluncam exivimus, et contra Orientem respeximus; et ecce subito figuram hominis a longe properantis vidimus, cujus capilli capitis, iustar lactis candidis-

quasi aut avis, quasi in aera volantes, totum viri corpus operuerunt. Ipse autem mox, ut nos a longe respexit, semetipsum in terram projecit protinus, ac rursus elevans se, ad nos ita clamare cœpit: Si vos ex Deo estis, sanctæ crucis signaculo munite vos, ad me usque properantes; sin autem ex diabolo, fugite a me Dei servo. Hæc eo dicente, tali voce affati sumus: Benedic nobis, Pater sancte, et noli turbari, quoniam et nos servi sumus Jesu Christi, Domini et Salvatoris nostri. Repuntiamus siquidem sæculo huic vano, factique sumus monachi. Talia ut audivit, illico ad nos venit; et manus suas ad cœlum elevans, diutius oravit; et surgens ab oratione, capillos ab ore et facie sua tollens, benedixit nos, ac locutus est nobis. Ipsius vero capilli capitis ac barbæ (17) erant candidi ut lac, faciesque ejus sicut vultus angeli. Erat enim sicut lignum secus aquarum decursus plantatum (*Psal.* 1), et præ senectute nimia, oculi ejus non aperiebantur, eo quod supercilia eos cooperiebant; unguis quoque manuum ejus ac pedum longæ nimis, barba vero et capilli, corpus ejus omne circumdederunt: loquela illius exilis, et quasi de profunditate emissa; cutis faciei ejus quasi pellis testudinis.

CAP. XVI. — Tunc ipse cum lacrymis ad nos exorsus est ita: Fratres mei benedicti, unde estis? vel unde huc advenistis? dicite nobis qualiter se habeat genus humanum, vel quomodo fides Christianorum, et si Sarraceni vel ethnici hæteus Christi populo persecutionem ingerunt. Nos itaque ut interrogati sumus, ei per ordinem responsum dedimus, simul dicentes angustias et pericula, quæ per omnem passus sumus viam, et quia voluntas ac desiderium esset ire ubi cœlum terræ se jungit, aperuimus. Ipse autem ad hæc respondens, ait: Filioli mei charissimi, audite me. Ab isto loco ultra ad paradisi loca non potest ire homo carne vestitus. Ego enim peccator exiguus, valde in hac etiam voluntate laboravi, cupiens ultra procedere, ut finem terræ ac poli cernere quivissem, sed nocte quadam astitit mihi in visu Domini angelus, dixitque ad me: Ne ultra procedas, neque Dominum tentare præsumas. Cui ego: Quam ob causam, inquam, mi Domine, in antea pergere non licet? At ille: De isto, inquit, loco viginti sunt milliaria usque ad paradysum, ubi Adam et Eva in deliciis erant. Posuit denique Dominus ante eundem paradysum cherubim cum ignea rhombica (18) atque volubili, ad custodiendum vitæ lignum (*Gen.* 3); et habet a pedibus usque ad umbilicum similitudinem hominis, pectus sicut pectus leonis, manum sicut crystallum, habens gladium ut servet paradysum, ne aliquis illuc proximare valeat. Ego itaque hæc audiens ab angelo, amplius non respondi, nec ultra procedere tentavi. Igitur ego Theophilus, et itineris mei socii ac fratres, ista a sancto audientes, prostrato omni corpore, collaudavimus Dominum, et ipsum servum Christi salutavimus.

CAP. XVII. — Vespere autem facto, dixit nobis: Fratres mei dilectissimi, exite foras cellulam, et

expectate paululum; habeo enim leones duos, qui per diem foras ambulantes (19), sero ad me revertuntur, ne ipsis subito venientibus, mali aliquid patiamini ab eis. Nobis ergo cum pavore paululum exeuntibus, leones rugiendo extemplo advenerunt, et ipsum sanctum Dei adoraverunt. Ipse vero manus super eos ponens, ac colla demulcens, ait illis: Filioli mei, boni fratres tres de sæculo venerunt ad nos, ne faciatis illis malum. Continuo nos advocans, dixit: Fratres, venite, et jam timere nolite. Nos vero cum pavore nimio intrantes, salutavimus illum, et vespertina synaxi celebrata, resedimus, glandes ac herbarum radices pro cibo sumentes, et aquam bibentes cum silentio. Mane autem facto, locuti sumus viro sancto, dicentes: Pater sancte et domine, obsecramus tuam beatitudinem, ut conversationem tuam nobis enarres, et quomodo huc, aut unde venisti, et quo nomine voceris, edicito nobis.

CAP. XVIII. — At sanctus nobis tale dedit responsum: Ego, inquit, mi amantissimi fratres et filii, Macarius vocor, in regali civitate natus et nutritus, filius viri Romani, qui inclytus fuit, et in imperiali pollebat civitate. Cum autem pueriles excessissem annos, me renuente ac nolente, pater meus desponsavit mihi uxorem, diemque statuit nuptiarum. Interea thalamo adornato, cum jam frequentia populi fuisset invitata, et sponsa sedente, pater meus hilarior effectus, cunctos invitatos hortatur ad voluptatem convivii. Omnibus autem, qui aderant, jocis ac saltationibus intentis, furtim exivi, et domum viduæ cujusdam familiaris intravi, ac septem dies cum illa latitans permansi. Ipsa autem diebus singulis domum patris mei ingressa, audivit quæ de mea inquisitione loquebantur; et veniens, cuncta mihi replicans dixit. Pater autem meus cum me undique requirendo non inveniret, flevit amarissime, sed et mater, ac tota familia. Octava exinde die, id est, nocte Dominica, mulierem illam salutavi, et egressus in publicam viam, inveni virum quemdam canitie venerabilem, quasi ad ambulandum paratum stantem. Quem adorans, dixi: Quo pergere habes, senior sancte? At ille hilari vultu ad me conversus, dixit: Quo tu ire desideras, ego tecum ire dispono, eo quod itinera ipsa mihi oppido sunt cognita. Tunc ego confortatus, cœpi hominem sequi. Per domus vero exinde intrantes vicinas, per viam panem rogavimus accipere, et accepimus. Per plurimos autem dies ambulantes, tandem pervenimus ad locum tormentorum, et intravimus angustias viarum omnium, unde vos venire dixistis. Cum ergo ad triginta milliaria prope locum iatum venissemus, quadam die sedentibus nobis, inter ipsa mutua colloquia, repente socius meus disparuit. Tunc ego nimium turbatus, et quo me verterem, ignarus, cadens in terram, plangebam validissime. Et ecce confestim sine mora is qui ante disparuit cum magna claritate apparuit, et ita affatus est me: Noli turbari, dilectissime, ego enim sum angelus Raphael (20), in adiutorio tibi missus, qui te huc perduxit præcepto Altissimi. Do-

mius autem viam tuam prosperam fecit. Loca siquidem tenebrarum, loca tormentorum, loca pœnarum pertransisti, in lucem venisti, fontem aquæ vivæ et loca justorum vidisti; idcirco noli timere, sed surgens, viam tuam proficiscere. Quo dicto, rursus qui apparuit, disparuit.

CAP. XIX. — Ego vero interea viribus receptis, surgens ambulare cœpi, et a longe onagrū intuitus, clamavi, dixique illi: Ave, per Christum, qui te creavit, ostende mihi viam, per quam ambulem; ipse autem concite occurrens, ingressus est ante me per semitam quamdam parvulam et angustam. Quem ego subsecutus sum, sicque duos complevimus dies, simul ambulantes. Die autem tertia, aspeximus cervum miræ magnitudinis a longe. Quem onager videns et pertimescens, declinavit a me; iterum ego solus relictus, angustatus sum, viam omnino non habens. Tunc contra cervum clamans, dixi: Quis adjutorium mihi tulisti, per Deum te conjuro, semitam mihi ostende. Ad hanc vocem veluti animal domesticum ad me declinans, angustum ingressus ad callem, post tergum me semper aspiciens. Sic ergo tres insinul ambulavimus dies. Tum ecce quarta die immensum ac terribilem offendimus draconem, mediam distentum per viam. Quem ut cervus vidit, repente fuga elapsus evasit. Ego interim timore valido percussus, in terram cecidi; deinde confortatus in Domino, surrexi, ac me signo sanctæ crucis muniens, ad draconem dixi: Deum omnipotentem time, et noli mihi nocere. Tunc ipse terribiliter de terra se erigens, humana me adatus est voce, dicens: Veni, benedicte domine, tu enim es servus Dei altissimi Macarius. Angelus autem sanctus Raphael, figuram et vultum tuum mihi demonstrans, præcepit concite ut tibi occurrerem, atque perducerem in locum a Deo tibi præparatum. Ego itaque quarto hodie die te hic exspectavi, nihil omnino comedens. Hac vero nocte in nube lucidissima te sedentem aspexi, simul et vocem desuper audivi, dicentem mihi: Accelera, ut eripias Macarium servum Dei, qui adest, ut tibi prædixi. Quapropter surgens, sequere me, ne dubites; sed veni, et locum monstrabo tibi, ubi Dominum debeas collaudare. His ergo dictis, quasi vir juvenis apparuit, et mecum ad speluncam hanc usque pervenit. Cumque ingressi fuisset, repente evanuit.

CAP. XX. — Tunc ego peccator in parte altera prospexi duos leonis catulos jacentes, mater autem illorum juxta illos mortua jacebat. Quam ego foras ejiciens, sepelivi, et Dominum collaudans, glorificavi, qui tanta in me mirabilia fecit, et de tam gravibus angustiis liberavit, ipsos autem leunculos, rōdes arborum decerpens ac illis porrigens, ut proprios enutriverit filios; sicque duos annos insinul quiete habitantes complevimus. Cum ecce post hæc laqueus diaboli, cujus nunquam a servis Dei cessat luvdia, adfuit. Nam die quadam, hora quasi septima, e spelunca foras egressus, sole ferrescente resedi: tunc subito subtile (21) fasciolum et oculis

delectabile juxta me in terra positum aspexi. Ego vero in memetipso cogitans dixi: Unde in hac solitudine fasciolum? Estimans tamen quia in veritate esset fasciolum, oblitusque ego miserrimus me signo crucis munire, quoniam quidem sacrosanctæ crucis signaculum omnem inimici enervat phantasiam, misi manum, et levans fasciolum reportavi in speluncam. Altera nihilominus die egressus, calceos (22) femineos reperi jacentes in terra: sed nec tunc miser ego insidias diaboli advertens, nec crucis vexillo me muniens, calceos levavi, et in speluncam portans, fasciolo junxi. 230 Tertia autem jam die iterum exiens, diabolum in decore vel specie mulieris, vestibus pretiosis indutæ, stantem inveni: ego vero miserabilis nec sic quidem laqueos inimici recordans, nec aliquo modo me signans, sed credens in veritate quia mulier esset, aio ad illam: Unde huc advenisti? aut quis te in hanc adduxit solitudinem? Illa continuo flere amarissime cœpit. Tunc ego misellus, simul cum illa veluti compatiendo valde ploravi. Post hæc respondens dixit: Ego miserrima, o pater sanctissime, filia sum viri Romani; quæ cum me invitam ac nolentem desponsasset juveni cuidam nobilissimo Romano, ac dies nuptiarum venirent, et thalamum ac convivium ordinarent, inter nuptias ipsas sponsus meus disparuit. Cumque turbati omnes, hæc illucque eum inquirendo, turbarentur, ego gavisæ effecta, clam exii; et nocte eadem iter arripiens, nec itineris ducem aliquo modo habens, per angusta montium ac vallium errando hucusque perveni. Hæc ego cum audissem, et omnia ita esse credidissem, simul et sponsam meam fore sperans, per manus apprehendi illam, et in hanc introduxi speluncam; lacrymæ vero ab ejus oculis nullatenus cessabant. Tunc ego miseriis et lacrymis ejus compatiens, et valde super eam dolens, sedere eam juxta me feci: similiter et glandes illi ad manducandum præbui; non enim insidias diaboli intellexi, neque ullatenus crucis me signo muniivi; sed similiter sedentes, diutius colloquia habuimus. Tunc cœpi quasi de labore nimio somno gravari; at illa manibus suis mea omnia membra mulcendo palpavit, et eo amplius somno gravatus sum. Quid morer? miser ego, qui antea nunquam cum femina peccare consensi, in somnis me peccatum perpetrasse cognovi; nam subito experge-

D factus e somno, quasi cum femina discoopertum me in terra jacentem inveni, ipsa jam vero non apparuit.

CAP. XXI. — Tunc infelix ego insidias diaboli sero advertens, foras speluncam citius exivi, et pectus feriens, ingentes lacrymas fudi. Ipsi interea leones, qui mecum aderant, meum intelligentes delictum, quantocius fugerunt a me. Hæc autem cum cerne-rem, fugisse scilicet leones, cum luctu nimio ac dolore, cœpi Christi misericordiam devote invocare, quatenus et mihi pœnitentiæ normam ostenderet, ac leones redire juberet. Nec mora, clementissimus Pater, qui me ad pœnitentiam servare voluit, illos confestim fecit redire leones, mecumque ingressi in

hanc speluncam, humum pedibus suis ad unius staturam hominis aggerabant; ego autem hæc intelligens, collotenus ipsam intravi fossam, ipsis imperans leonibus ut in eodem me sepelirent loco. Quod cum factum fuisset, annos tres sepultus in eadem fossa peregi. Interea ingenti pluvia descendente, rupta est spelunca desuper caput meum ubi stabam, et lucem vidi, et foras manus emittens, herbas quæ in circuitu super caput erant, decerpsi et comedi. Tribus itaque annis evolutis, adfuerunt leones, et lumen circa me videntes, effodiebant humum in qua me spelierunt, ego quidem toto corpore sanus egressus sum, virtutem pristinam in me sentiens. Tunc glorificans Dominum meum Jesum Christum, exivi de spelunca, ponensque genua mea in terra, quadraginta dies et quadraginta noctes in eodem immobilis permansi loco, collaudans et obsecrans Deum, et gratiarum actiones offerens, qui tanta misericordiarum munera nobis peccatoribus jugiter præstat.

CAP. XXII. — His ergo completis diebus, respexi in speluncam, et ecce quatuor anguli ejusdem speluncæ lumine cœlesti resplenduerunt valde; et vidi Salvatorem Christum in schemate viri, quasi auream habentem in manibus virgam, ac dulcisona voce mirabilem cantum personantem; vox autem illius vehemens et fortis, quasi mille hominum audiebatur. Cum vero jam melodix cœlestis cantici explerentur, repente vox tribus vicibus insonuit, dicens: Amen, et in sempiternum amen. In ipsa igitur hora egressus a spelunca Salvator, scandeat ad æthera, et ecce continuo maxima ignis columna, quasi nubes valida, intravit speluncam, et facta sunt tonitrua, et immensæ coruscationes, et omnia cœli volatilia secundum proprias audivi voces canere, dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus. Ego itaque dum hæc cernerem, simulque audirem, propter visionis magnitudinem terribus valde sum, et in extasi raptus, cecidi in terram, et octo dies inde permansi, tunc namque intellexi quia Salvator mundi Christus Dominus hanc ingressus speluncam benedixerit, illamque sanctificaverit. Tunc ego introgressus in eam, pro ignorantia propria ac negligentia, cœpi satisfacere, collaudans et glorificans Christum Salvatorem ac Redemptorem nostrum, et creatorem omnium, qui tanta me sustinuit patientia, et perduxit ad pœnitentiam, et rursus talem mihi demonstravit clementiam. Quando autem hæc acta sunt, septem in hac spelunca, ætatis vero quadraginta annorum habebam.

Ecce nunc vobis, velut filiis charissimis, omnem

vitam meam in veritate enarravi. Vos ergo, si pugnas vel insidias maligni hostis sufferre potestis, considerate, et hic nobiscum manete, sin alias, ad monasterium, de quo egressi estis, revertimini, et Dominus sit in itinere vestro.

CAP. XXIII. — Nos autem cum ista a sancto Dei audissemus, cadentes in terram, glorificavimus Dominum, qui facit mirabilia solus, et ad sanctum servumque Christi locuti sumus Macarium, dicentes: Pater beatissime Macari, ora pro nobis ad Dominum, ut ad nostrum remeare possimus monasterium, atque conversationem tuam sanctam per omnes Christi Ecclesias enarrare, credimus enim quia Dominus idcirco nos perduxit ad te. Tunc senior diutius super nos orationem fudit, et fusa oratione, benedixit atque osculatus est nos omnes, et commendavit Christo, ut in pace dirigeret viam nostram, deinde tradidit nos leonibus illis, præcipiens eis ut transducerent nos, quousque loca tenebrarum pertransiremus, ubi pridem septem dies et totidem noctes in tenebris jacuimus. Dimissi ergo a servo Christi sancto Macario, prospere ad absidam Alexandri pervenimus, ubi leones salutantes nos, concito gradu reversi sumus ad servum Dei.

CAP. XXIV. — Igitur favente Christo Deo, sine angustia aliqua nostram ambulavimus viam, et introcuntes terram Persarum, venimus in campum mirabilem, qui dicitur Assia, ubi sanctus Mercurius interfecit apostatam Julianum, et ingressi denuo sumus civitatem Kitissefodo, in qua pueri tres requiescunt, non longe a Babylone. Post hæc Tigrim flumen pertranseuntes, quintodecimo die intravimus Jerusalem, et ad sepulcrum Domini nostri Jesu Christi, per cuncta loca sancta sanctorum orantes, gratiarum actiones Christo Salvatori omnium libavimus qui nos sua gratia incolumes servavit euntes et redeuntes. Inde igitur egressi, veloci cursu ad nostrum pervenimus monasterium; et nostrum hegumenum, et fratres nostros omnes in pace et sospitate reperientes, per ordinem quæ vidimus et audivimus mirabilia, et misericordias Domini, sed et vitam et conversationem beatissimi Macarii illis enarravimus. Quotquot autem hæc audiebant, laudabant et glorificabant, et hymnum dicebant Deo Patri omnipotenti, et Filio ejus unigenito, Domino ac Salvatori nostro, nec non et Spiritui vivificatori et illuminatori animarum nostrarum, qui trinus in personis, unaque Deitate nominatur, vivit et regnat ubique Deus benedictus et laudabilis, nunc et sæmpet, oer immortalia sæcula sæculorum, Amen.

ROSWEYDI NOTATIO.

(1) *Macarii Romani.*] Nulla hujus mentio in Martyrologio Romano. Menologium Græcorum, 23 Octobris: « Eodem die commemoratio S. P. N. Macarii Romani. » Mensis fuse eodem die Acta ejus expriment, quæ cum his nostris plane conveniunt. In Mensis tamen peregrinatio et itinertum difficultates, quas tres peregrinantes Vitæ hujus auctores subiere, omittuntur. Unicum Vitæ hujus Ms. exemplar habui ex abbata Einhamensi, caractere plane recenti.

Baronius in Martyrologio Romano, ad diem 14 Januarii, existimat de hoc Macario Romano agere Palladium, dum cap. 123 enumerat eos qui ad Piniatum maritum parvæ Melaniæ, quæ nunc in Sicilia, nunc in Campaniæ agris exercebatur, accesserunt: « Similiter, inquit, etiam quidam nomine Macarius ex vicaria. » Baronius hic intelligit vicariam præfecturam, recte, quod ex ea monasticam vitam amplexus sit.